

**Būsto pritaikymo, asmenims su negalia, tvarkos aprašo
paaiškinimas**

2022

Turinys

Įvadas.....	5
Kas yra būsto pritaikymas žmonėms su negalia?.....	5
Šiame dokumente vartojami žodžiai.....	5
1 skyrius.....	7
Ką nustato šis dokumentas?.....	7
Kas gali gauti pritaikytų namų paslaugą?.....	8
Kaip asmuo gali gauti pritaikytų namų paslaugą?.....	9
Ar yra asmenų, kurie gali gauti pritaikytų namų paslaugą pirmi?..	9
Kada asmuo gali gauti namų pritaikymo paslaugą pirmiau, nei kiti?.....	10
Kiek kartų asmuo gali gauti namų pritaikymo paslaugą?.....	11
Kas organizuoja namų pritaikymo paslaugą?.....	12
Kokie namai gali būti pritaikyti?.....	13
2 skyrius.....	15
Kas nusprendžia ar asmuo gaus namų pritaikymo paslaugą?...	15
Ką Komisija daro?.....	15
Ar asmuo gali namų pritaikymo paslaugą perkelti kitiems metams?.....	17
3 skyrius.....	18
Kam reikia pateikti prašymą, norint gauti namų pritaikymo paslaugą?.....	18
Kas gali pateikti prašymą gauti namų pritaikymo paslaugą?.....	18

Kokią informaciją reikia pateikti norint gauti namų pritaikymo paslaugą?.....	19
Kokius dokumentus turi pateikti asmuo, jeigu nori gauti namų pritaikymo paslaugą?.....	20
Kaip galima pateikti dokumentus?.....	21
Kada asmuo neprivalo pateikti savo dokumentų?.....	21
Kas atsitinka, jeigu asmuo pateikė ne visus reikiamus dokumentus?.....	22
Kokius papildomus dokumentus teikia ne asmuo, o savivaldybės administracija?.....	23
Kada asmuo gali negauti namų pritaikymo paslaugos?.....	24
4 skyrius.....	25
Kas atlieka namų, kuriuos norima pritaikyti, vertinimą?.....	25
Kaip atliekamas namų vertinimas?.....	25
Ko gali klausti Komisija, kai atvyks vertinti asmens namų?.....	26
Kaip asmuo sužino ar jis gavo namų pritaikymo paslaugą ar ne?.....	27
Kada pradedami atlikti namų pritaikymo darbai?.....	27
Kaip galima organizuoti namų pritaikymo darbus?.....	28
Iš kur gaunami pinigai asmens namų pritaikymui?.....	29
5 skyrius.....	30
Kokios išlaidos gali būti finansuojamos namų pritaikymui?.....	30
Kas yra neįtraukiama į namų pritaikymo išlaidas?.....	30

6 skyrius.....	32
Ar asmuo gali pritaikyti namus pats?.....	32
Kaip asmuo gauna pinigus, jeigu namų pritaikymą organizuoja jis pats?.....	33
Per kiek laiko asmuo turi pranešti savivaldybės administracijai, kad pabaigė namų pritaikymo darbus?.....	33
Kas atsitinka, jeigu statybų darbuotojai nespėja asmens namų pritaikyti per 1 metus?.....	34
7 skyrius.....	35
Kada asmuo gali gauti Kompensacija?.....	35
Kas įvertina ar namai, kuriuos perka asmuo yra jam tinkami?....	35
Kada asmeniui bus sumokėta Kompensacija?.....	36
Kokius dokumentus reikia pateikti norint gauti Kompensaciją?.....	37
Kas prižiūri, kad visi namų pritaikymo darbai vyktų sąžiningai?.....	38

Įvadas

Kas yra būsto pritaikymas žmonėms su negalia?

Šiame dokumente rašoma apie būsto pritaikymą.

Būstas yra namai, kuriuose gyvena žmogus su negalia.

Toliau būstą vadinsime namais.

Namų pritaikymas gali būti padarytas, jeigu esate žmogus su negalia.

Namų pritaikymas yra Jūsų namų remontas.

Tai reiškia, kad Jūsų namai yra remontuojami tam, kad Jums būtų patogų juose gyventi.

Taip pat Jūsų namų aplinka gali būti remontuojama tam, kad Jums būtų patogų ateiti į namus.

Šiame dokumente vartojami žodžiai:

- **Būsto pritaikymas** yra Jūsų namų remontas.
Tai reiškia, kad Jūsų namai yra remontuojami tam, kad Jums būtų patogų juose gyventi.
Toliau būstą vadinsime namais.
- **Asmuo** yra žmogus su negalia, kuriam gali būti pritaikyti namai.

Jeigu nesuprantate, kai kurių žodžių,
dokumentą galite skaityti kartu su:

- socialiniu darbuotoju,
- šeimos nariu,
- draugu.

1 skyrius

Ką nustato šis dokumentas?

Šis dokumentas nustato:

- kas gali gauti pritaikytų namų paslaugą?
- kada galima gauti pritaikytų namų paslaugą?
- kokius dokumentus reikia pateikti,
kad gautum pritaikytų namų paslaugą?
- kaip yra teikiama pritaikytų namų paslauga?
- kokie darbuotojai yra atsakingi
už pritaikytų namų paslaugą?

Kas gali gauti pritaikytą namų paslaugą?

Pritaikytą namų paslaugą gali gauti:

1. Žmonės su negalia, pavyzdžiui:

- judėjimo negalia,
- psichikos negalia,
- intelekto negalia.

2. Asmenys, kuriems yra nustatytas darbingumo lygis.

Darbingumo lygis parodo ar asmuo gali dirbti ir kiek asmuo gali dirbti.

3. Asmenys, kuriems yra nustatytas specialiųjų poreikių lygis.

Specialiųjų poreikių lygis parodo, kokios pagalbos gyvenime reikia asmeniui.

4. Asmenys, kuriems nustatyta nuolatinė slauga.

Tai reiškia, kad darbuotojas ar šeimos narys visada padeda asmeniui.

Kaip asmuo gali gauti pritaikytą namų paslaugą?

Tam, kad asmuo galėtų gauti pritaikytą namų paslaugą jis turi pateikti prašymą.

Kai asmuo pateikia prašymą, jis yra įtraukiamas į sąrašą.

Sąraše yra daug kitų asmenų.

Prašymus padavę asmenys namų pritaikymo paslaugą gauna iš eilės.

Tai reiškia, kad pirmas paslaugą gaus tas asmuo, kuris pirmas parašė prašymą.

Ar yra asmenų, kurie gali gauti pritaikytą namų paslaugą pirmi?

Kai kurie asmenys namų pritaikymo paslaugą gali gauti pirmi.

Tai reiškia, kad jie yra pirmi eilėje ir jų namai bus pritaikyti greičiau.

Taip yra todėl, kad dėl jų sveikatos, jiems namų pritaikymo reikia labiau.

Kada asmuo gali gauti namų pritaikymo paslaugą pirmiau, nei kiti?

Asmenys gali gauti namų pritaikymo paslaugą pirmiau, jeigu:

1. Jie yra nepilnamečiai.

Tai reiškia, kad Jiems dar nėra 18 metų.

2. Jiems yra nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis.

Tai reiškia, kad asmenims namuose reikia darbuotojo arba globėjo pagalbos.

3. Jiems yra paskirtos dializės procedūros.

Dializė yra medicininė procedūra, kuri atliekama ligoninėje.

Dializės metu yra valomas žmogaus kraujas.

4. Jie mokosi pagal formaliojo švietimo programas.

Tai reiškia, kad asmenys mokosi:

- mokykloje,
- profesinėje mokykloje,
- universitete.

5. Jie dirba.

Kiek kartų asmuo gali gauti namų pritaikymo paslaugą?

Jeigu asmuo gavo namų pritaikymo paslaugą,
kitą kartą tokią pačią paslaugą
jis gali gauti po 10 metų.

Kartais asmuo gali dar kartą gauti šią paslaugą, jeigu:

1. Asmeniui buvo skirtas laiptų kopiklis
ir jo namams reikia papildomo pritaikymo.
Laiptų kopiklis yra prietaisas,
kuris padeda asmeniui užlipti laiptais.
2. Asmuo nusipirko naujus namus,
arba išsinuomojo namus,
kurie priklauso jam.

Jeigu asmeniui jau buvo pritaikyti namai
ir jis prašo dar kartą juos pritaikyti,
Komisija priima sprendimą
ar asmuo turėtų dar kartą gauti namų pritaikymo paslaugą.

Kas organizuoja namų pritaikymą?

Namų pritaikymą organizuoja pats asmuo.

Jeigu asmuo negali organizuoti savo namų pritaikymo arba gali organizuoti tik dalį savo namų pritaikymo, organizuoti padeda savivaldybė.

Jeigu asmuo parduoda savo senus namus ir nori pirkti jau pritaikytus namus jis gali gauti kompensaciją.

Kompensacija yra pinigai, kuriuos asmuo gauna jeigu nusiperka namus, kurie kainuoja brangiau negu tie namai, kuriuos jis pardavė.

Kokie namai gali būti pritaikyti?

Asmens namai gali būti pritaikyti jeigu:

1. Namai yra asmens nuolatinė gyvenamoji vieta.

Tai reiškia, kad asmuo ten gyvena visada.

2. Jeigu namai priklauso:

- asmeniui,
- jo atstovui,
- savivaldybei,

tai reiškia, kad asmuo nuomojasi namus iš savivaldybės.

3. Jeigu namai priklauso kitam žmogui ir

jis sutinka, kad būstas būtų pritaikytas asmeniui.

Tai reiškia jis sutinka, kad būstas būtų remontuojamas.

4. Namai pabaigti statyti ir juose galima gyventi.

5. Jeigu namai dar nebaigti statyti

ir juos norima pritaikyti,

jie turi priklausyti asmeniui arba jo atstovui.

6. Namai yra įregistruoti Nekilnojamojo turto registre.
Nekilnojamojo turto registre galima rasti informaciją
apie tai, kam priklauso namai.
Tai reiškia, jeigu asmuo nusipirks savo namus,
jis bus įregistruotas Nekilnojamojo turto registre.

2 skyrius

Kas nusprendžia ar asmuo gaus namų pritaikymo paslaugą?

Komisija nusprendžia ar asmuo gaus namų pritaikymo paslaugą.

Komisiją sudaro:

- savivaldybės darbuotojai ir
- nevyriausybinių organizacijų darbuotojai.

Ką Komisija daro?

Komisija turi daug atsakomybių.

Atsakomybės yra tai, ką Komisija turi daryti.

Komisijos atsakomybės:

- vertina ar asmeniui reikia namų pritaikymo paslaugos,
- nusprendžia ar suteikti asmeniui namų pritaikymo paslaugą,
- nusprendžia ar skirti asmeniui kompensaciją, jeigu jis nori nusipirkti savo namus,
- patvirtina statybos darbuotojo paruoštą remonto planą.

Komisijos atsakomybės:

- patvirtina namų pritaikymui skirtų pinigų kiekį,
- vertina, kas pirmas turėtų gauti namų pritaikymo paslaugą,
- pateikia sąrašą namų, kurie bus pritaikyti per ateinančius metus,
- prižiūri, kaip yra atliekami namų pritaikymo darbai,
- pateikia rekomendacijas dėl daugiabučio bendro naudojimo patalpų pritaikymo.

Bendro naudojamo patalpos yra tokios patalpos, kuriomis naudojasi visi namo gyventojai.

Ar asmuo gali namų pritaikymo paslaugą perkelti kitiems metams?

Jeigu asmuo gauna namų pritaikymo paslaugą tačiau negali ja pasinaudoti šiais metais, jis gali ją perkelti kitiems metams, jeigu:

- asmuo ar socialinis darbuotojas parašo prašymą atidėti namų pritaikymo darbus.
- namų pritaikymui asmeniui reikia daugiau pinigų, negu valstybė gali jam skirti ir asmuo negali susimokėti pats už namų pritaikymo darbus.

Tokiu atveju galima atlikti dalinį namų pritaikymą. Tai reiškia, kad namai, kuriuose gyvena asmuo bus pritaikyti tik iš dalies.

Namų pritaikymo darbus galima atidėti ne daugiau, kaip 3 kartus.

Asmuo turi pats pranešti, kada jau galima pradėti namų pritaikymo darbus.

3 skyrius

Kam reikia pateikti prašymą, norint gauti namų pritaikymo paslaugą?

Jeigu asmuo nori gauti namų pritaikymo paslaugą, prašymą reikia teikti savivaldybės administracijai.

Kas gali pateikti prašymą gauti namų pritaikymo paslaugą?

Teikti prašymą dėl namų pritaikymo gali:

- pats asmuo,
- asmens atstovas.

Asmens atstovas yra žmogus, kuris gali priimti sprendimus už asmenį.

Kokią informaciją reikia pateikti, norint gauti namų pritaikymo paslaugą?

Jeigu asmuo nori gauti namų pritaikymo paslaugą, jis turi pateikti šiuos duomenis:

- vardą,
- pavardę,
- adresą namų, kuriuose gyvena,
- telefono numerį,
- elektroninį pašto adresą,
- adresą namų, kuriuos norima pritaikyti.

Jeigu duomenis teikia asmens atstovas, jis turi pateikti tą pačią informaciją, kaip ir asmuo.

Kokius dokumentus turi pateikti asmuo, jeigu nori gauti namų pritaikymo paslaugą?

Jeigu asmuo ar jo atstovas nori gauti namų pritaikymo paslaugą, jis turi pateikti šiuos dokumentus:

- prašymą,
- pasą arba asmens tapatybės kortelę,
- jei namai priklauso kitam žmogui, tai reikia turėti savininko sutikimą.

Jeigu prašymą teikia asmens atstovas, jis turi turėti dokumentą, kuris parodytų, kad jis gali atstovauti asmenį.

Kaip galima pateikti dokumentus?

Dokumentus galima pateikti:

- atvykus į savivaldybės administraciją,
- paštu,
- elektroniniu paštu,
- per kurjerį,
- per atstovą, kuris atstovauja asmenį.

Jeigu prašymas ir dokumentai siunčiami elektroniniu paštu, prašymas turi būti pasirašytas elektroniniu parašu.

Savivaldybės administracija užregistruoja asmens prašymą, kai gauna visus reikiamus dokumentus.

Kada asmuo neprivalo pateikti savo dokumentų?

Asmuo neprivalo pateikti savo dokumentų, jeigu jie yra valstybės registruose.

Tai reiškia, kad savivaldybė gali kreiptis į valstybės registrus ir dokumentus gauti iš ten.

Valstybės registras yra sistema, kurioje galima rasti informaciją apie Lietuvoje gyvenančius asmenis.

Kas atsitinka, jeigu asmuo pateikė ne visus reikiamus dokumentus?

Jeigu asmuo pateikė ne visus reikiamus dokumentus ir namų pritaikymo paslaugą jis turėtų gauti šiais metais, savivaldybės administracija su juo susisieks ir praneša:

- kokių dokumentų trūksta,
- iki kada reikia pateikti trūkstamus dokumentus.

Kokius papildomus dokumentus teikia ne asmuo, o savivaldybės administracija?

Jeigu asmuo turėtų gauti būsto pritaikymo paslaugą šiais metais savivaldybės administracija pati prideda šiuos dokumentus, kuriuos gali gauti kitų institucijų sistemose:

- Išrašą iš Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos apie asmens:
 - neįgalumo lygį,
 - darbingumo lygį,
 - specialųjį nuolatinės slaugos poreikį,
 - specialųjį nuolatinės priežiūros poreikį.
- Dokumentą apie asmens judėjimo techninės pagalbos poreikį.
Tai reiškia, kad asmeniui reikia priemonių, kurios padėtų judėti, pavyzdžiui, vežimėlio.
- Išrašą apie asmens nuolatinę gyvenamąją vietą.
- Išrašą apie asmens užimtumą:
 - dirba ar nedirba,
 - socialinį draudimą.
- Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašą apie namus, dėl kurių pritaikymo kreipėsi asmuo.

Kada asmuo gali negauti namų pritaikymo paslaugos?

Asmuo gali negauti namų pritaikymo paslaugos, jeigu namai, kuriuos norima pritaikyti, neatitinka kriterijų.

4 skyrius

Kas atlieka namų, kuriuos norima pritaikyti, vertinimą?

Komisija atlieka namų, kuriuos norima pritaikyti vertinimą.

Kaip atliekamas namų vertinimas?

Namų vertinimą atlieka Komisija.

Kai Komisija nori įvertinti namus,
ji atvyksta į asmens pateiktą gyvenamąją vietą.

Kartais ne visi Komisijos nariai
gali atvykti įvertinti asmens namų,
todėl Komisija gali fotografuoti ar filmuoti asmens namus.
Komisija gali fotografuoti ar filmuoti asmens namus,
kad galėtų juos parodyti kitiems Komisijos nariams.

Ko gali klausti Komisija, kai atvyks vertinti asmens namų?

Asmens namus vertina Komisija.

Komisija atėjusi į asmens namus, gali užduoti klausimus, kad suprastų ar asmeniui reikia namų pritaikymo paslaugos.

Viename būste gali gyventi keli asmenys, kuriems reikia namų pritaikymo paslaugos.

Tuomet Komisija vertina abiejų asmenų namų pritaikymo poreikį.

Tai reiškia, kad Komisija nori nuspręsti, kaip suremontuoti namus, kad jie būtų patogus visiems namuose gyvenantiems asmenims.

Kaip asmuo sužino ar jis gavo namų pritaikymo paslaugą ar ne?

Asmuo apie tai ar gavo namų pritaikymo paslaugą yra informuojamas:

- paštu,
- elektroniniu paštu.

Kada pradedami atlikti namų pritaikymo darbai?

Namų pritaikymo darbai pradedami atlikti tik tada, kai asmuo arba jo atstovas pasirašo dokumentus.

Kaip galima organizuoti namų pritaikymo darbus?

Namų pritaikymo darbus galima organizuoti:

1. Savarankiškai.

Tai reiškia, kad asmuo arba jo atstovas pats organizuoja namų remontą.

2. Su savivaldybės administracijos pagalba.

Tai reiškia, kad asmuo arba jo atstovas iš dalies organizuoja namų pritaikymo darbus. Kartais namų pritaikymo darbus organizuoja savivaldybės administracija.

3. Tik savivaldybės administracija.

Tai reiškia, kad namų pritaikymo darbus organizuoja ne asmuo ar jo atstovas, o savivaldybės administracija.

Iš kur gaunami pinigai asmens namų pritaikymui?

Pinigai namų pritaikymui gaunami iš:

- Lietuvos valstybės biudžeto ir
- Lietuvos savivaldybės biudžeto.

Biudžetas yra pinigai, kuriuos turi valstybė ar savivaldybė.

5 skyrius

Kokios išlaidos gali būti finansuojamos namų pritaikymui?

Namų pritaikymui gali būti finansuojamos išlaidos, kurios yra:

- skirtos tam, kad padėtų asmeniui geriau apsitarnauti namuose,
- privalomos, kad namai būtų patogūs gyventi asmeniui.

Kas yra neįtraukiama į namų pritaikymo išlaidas?

Kartais asmuo gali negauti pinigų,

už kai kuriuos dalykus susijusius su namų pritaikymu.

Pavyzdžiui, į namų pritaikymo išlaidas nėra įtraukiama:

- darbų, kurie buvo atlikti negerai, išlaidos,
- baudos skirtos asmeniui,
- išlaidos, kurios atsirado tada, kai asmuo dar nebuvo pasirašęs sutarties, dėl būsto pritaikymo,
- namų pirkimo išlaidos.

Taip pat į namų pritaikymo išlaidas nėra įtraukiama:

- keltuvų pirkimo kaina,
- liftų pirkimo kaina,
- kitos įrangos, kuri padeda asmeniui judėti iš vietos į vietą kaina,
- šių prekių įrengimo kaina.

Jeigu asmuo nori įsigyti keltuvą jis gali tai padaryti, tačiau turi pildyti atskirtą dokumentą ir pasirašyti kitą sutartį.

6 skyrius

Ar asmuo gali pritaikyti namus pats?

Asmuo gali pritaikyti namus pats.

Tai reiškia, kad asmuo gali organizuoti namų pritaikymo procesą savarankiškai.

Asmuo gali taip organizuoti savo namų pritaikymą:

1. Pilnai.

Tai reiškia, kad asmuo arba jo atstovas patys organizuoja būsto pritaikymą.

2. Dalinai.

Tai reiškia, kad asmuo ar jo atstovas, kai kuriuos namų pritaikymo darbus organizuoja patys. Tačiau savivaldybės administracija taip pat padeda organizuoti, kai kuriuos namų pritaikymo darbus.

Kaip asmuo gauna pinigus, jeigu namų pritaikymą organizuoja jis pats?

Asmuo arba jo atstovas gali namų pritaikymą organizuoti patys.

Jeigu asmuo ir jo atstovas namų pritaikymą organizuoja patys savivaldybės administracija jiems duoda pinigų.

Tam, kad asmuo gautų pinigus, jis turi turėti čekius, kurie parodytų, kiek pinigų asmuo išleido remontui.

Savivaldybės administracija per 20 darbo dienų sumoka asmeniui ar jo atstovui pinigus už jo namų pritaikymą.

Per kiek laiko asmuo turi pranešti savivaldybės administracijai, kad pabaigė namų pritaikymo darbus?

Kai asmuo pabaigia namų pritaikymo darbus, jisai turi pranešti savivaldybės administracijai per 5 darbo dienas.

Kas atsitinka, jeigu statybų darbuotojai nespėja asmens namų pritaikyti per metus?

Jeigu statybų darbuotojai nespėja namų pritaikyti per 1 metus Komisija gali perkelti remonto darbus į kitus metus.

7 skyrius

Kada asmuo gali gauti Kompensaciją?

Kompensacija yra pinigai, kuriuos asmuo gauna kai:

- parduoda nepritaikytus namus ir nusiperka pritaikytus namus, kurie kainuoja brangiau.
- parduoda nepritaikytus namus ir nusiperka iš dalies pritaikytus namus, kuriuos reikia dar remontuoti.

Kas įvertina ar namai, kuriuos perka asmuo yra jam tinkami?

Komisija atvyksta ir įvertina, ar namai, kuriuos nori pirkti asmuo yra pritaikytai jo poreikiams.

Tai reiškia ar namai yra tinkami asmeniui.

Kada asmeniui bus sumokėta Kompensacija?

Asmeniui bus sumokėta Kompensacija, kai:

- asmuo bus įtrauktas į namų pritaikymo eilės sąrašą,
- jeigu asmuo tuo metu gyvens nusipirktuose namuose.

Kokius dokumentus reikia pateikti norint gauti Kompensaciją?

Norint gauti kompensaciją, reikia pateikti šiuos dokumentus:

1. Patvirtinimą, kad už namus yra sumokėta.
Ši patvirtinimą turi būti pasirašęs notaras.
Notaras yra advokatas.
2. Sutartį, kuri parodytų, kad asmuo nusipirko namus.
Šią sutartį turi būti pasirašęs notaras.
Notaras yra advokatas.
3. Nekilnojamo turto registro duomenų išrašą.
Šis išrašas parodo, kad namai tikrai priklauso asmeniui.
4. Registrų centro gyventojų registro pažymą.
Ši pažyma parodo ar namai, kuriuos pirko asmuo nepriklausė žmonėms,
kurie yra susiję su asmeniu giminystės ryšiais.
Asmenys susiję giminystės ryšiais gali būti:
 - tėvai,
 - seneliai,
 - dėdė
 - teta.

Kas prižiūri, kad visi namų pritaikymo darbai vyktų sąžiningai?

Neįgaliųjų reikalų departamentas prižiūri,
kad namų pritaikymo darbai vyktų sąžiningai.

Tekstą į lengvai suprantamą kalbą vertė Miglė Baltrūnaitė.

Tekstas išbandytas Pal. J. Matulaičio socialinio centro „Atviros bendruomenės“ dienos darbinio užimtumo centre.